

Модель формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань у процесі фахової підготовки: змістовий компонент // IV Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Гуманітарний всесвіт: люди, ідеї, події» Львівського державного університету безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ubgd.lviv.ua/moodle/mod/folder/view.php?id=9495>. - с.247-251.

Миколаєнко Н. М.,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ РЕДАКТОРІВ ДИТЯЧИХ ОСВІТНІХ ВИДАНЬ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ: ЗМІСТОВИЙ КОМПОНЕНТ

Проблема формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань пов'язана із розв'язанням протиріч між теоретичним, предметним змістом цієї діяльності та практичним міжпредметним характером професійної діяльності. Формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань у процесі фахової підготовки передбачає забезпечення її повноти (підготовки до виконання усіх професійних функцій), цілісності (готовності до самореалізації та самовдосконалення). Одним із підходів до вирішення означеної проблеми є моделювання процесу формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань.

Питанням моделювання педагогічних процесів, дослідженню можливостей моделювання як методу аналізу й синтезу педагогічних систем присвячені наукові праці С. І. Архангельського [2], Ю. К. Бабанського [3], В. П. Безпалька [4], С. С. Вітвицької [5], В. В. Докучаєвої [6], О. В. Клименюк, О. О. Калити, Є. Л. Бережної [7] та ін.

У цілому поняття "модель" у класичному розумінні розглядають як уявно чи матеріально-реалізовану систему, яка адекватно відображає чи відтворює предмет дослідження, дозволяє одержати нову інформацію у ході його вивчення [1, с. 19].

Сучасні науковці зосереджують увагу на тому, що модель – це знакова система, за допомогою якої можна відтворити дидактичний процес як предмет дослідження, показати в цілісності його структуру, функціонування та зберегти цю цілісність на всіх етапах дослідження [8, с. 31]; інформаційний образ реального об'єкта, який відтворює даний об'єкт (систему) з певним ступенем точності й у формі, відмінній від форми самого об'єкта (системи); аналогія, проміжна ланка між висунутими теоретичними положеннями та їх перевіркою у реальному педагогічному процесі [6].

Невід'ємним атрибутом формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань у процесі фахової підготовки є *змістовий компонент моделі*.

Зміст навчання розглядаємо як педагогічно обґрунтований, логічно упорядкований, фіксований в навчальній документації (програмах, підручниках) та необхідний для обов'язкового вивчення навчальний матеріал, що визначає зміст діяльності викладача й пізнавальної діяльності студентів.

Для визначення можливостей формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань у процесі фахової підготовки у Житомирському державному університеті імені Івана Франка, було проаналізовано пакети навчально-методичного комплексу з напрямку підготовки 6.030303. "Видавнича справа та редагування" і 6.020303. Філологія. Українська мова та література (спеціалізація: "Редагування освітніх видань").

У цілому, як показав аналіз, підготовка фахівців редакторсько-видавничого напрямку на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка (Навчально-науковий інститут філології та журналістики), включає три цикли підготовки: гуманітарної та соціально-економічної підготовки; природничо-наукової підготовки; професійної і практичної підготовки.

Встановлено, що формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань, в першу чергу, спирається на вивчення дисциплін циклу *гуманітарної та соціально-економічної підготовки* ("Сучасна українська літературна мова", "Філософія", "Етика і естетика", "Культурологія", "Психологія"), які спрямовані на опанування основ наук про людину, суспільство, культуру, суспільну свідомість та на формування світогляду високоосвіченої людини. Особливе значення надається вивченню іноземних мов, забезпеченню комп'ютерної грамотності, вивченню державної мови, правознавства, соціології, філософії, логіки.

З'ясовано, що у процесі вивчення дисциплін циклу *природничо-наукової підготовки* ("Основи культури видання", "Основи професійної комунікації", "Теорія масової комунікації", "Текстознавство", "Редактор-видавець в ринкових умовах" тощо) поєднуються базові знання з редакторсько-видавничих дисциплін в обсязі, необхідному для ефективного оволодіння професійно-орієнтованими дисциплінами та вирішення професійних завдань.

Визначено, що дисципліни циклу *професійної і практичної підготовки* ("Вступ до спеціальності", "Основи редагування", "Коректура", "Режисура та архітектоніка видання", "Художнє оформлення видання", "Журнально-технічне редагування", "Журнальні видання", "Довідково-енциклопедичні видання", "Дитячі видання", "Навчальні видання", "Наукові та науково-популярні видання", "Художні видання") складають ядро формування професійної культури майбутніх і забезпечують системою базових редакторсько-видавничих знань, формують основи професійної культури, що дає можливість вибору певних фахових напрямів у обраній професії, а також створює цілісну картину світу, сприяють оволодінню загальнолюдськими, соціально-моральними та естетичними цінностями, розвивають теоретичні знання та практичні уміння.

Узагальнюючий аналіз навчально-методичного комплексу видавничо-редакторського фаху ЖДУ ім. І. Франка показав, що базова підготовка майбутніх редакторів, у межах досліджуваної проблеми, здійснюється у *комплексному* поєднанні вивчення дисциплін кожного із зазначених циклів підготовки. Однак, зміст навчальних дисциплін передбачає формування лише окремих проявів професійної культури; недостатня увага приділяється формуванню та розвитку цілісного уявлення про професійну культуру майбутніх редакторів. Разом із тим,

відсутня конкретизація завдань і систематизація матеріалу у напрямі формування їх професійної культури.

За таких умов, обґрунтовано необхідність упровадження спецкурсу "Професійна культура редактора дитячих освітніх видань", який розглядається у межах дослідження, як структурне ядро (стрижень) комплексу предметів, що спрямовані на формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань.

Логіка побудови програми спецкурсу "Професійна культура редактора дитячих освітніх видань" складається із тем, що розкривають процес формування професійної культури, застосування на практиці набутих знань, перетворення їх у професійні уміння та навички.

Список використаних джерел:

1. Антонова О. Є. Базові знання з педагогіки: становлення, розвиток, технологія формування : [монографія] / О. Є. Антонова. – Житомир : ЖДПУ, 2003. – 208 с. - с. 51;
- Штофф В. А. Моделирование и философия / Виктор Александрович Штофф. – М.–Л. : Наука, 1966. – 301 с.
2. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе и его закономерные основы и методы : учеб.-метод. пособие / С. И. Архангельский. – М. : Высшая школа, 1980. – 368 с.
3. Бабанский Ю. К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований: дидактический аспект / Ю. К. Бабанский. – М. : Педагогика, 1982. –192 с.
4. Беспалько В. П. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов / В. П. Беспалько, Ю. Г. Татур. – М. : Высш. шк., 1989. – 141 с.
5. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. за модульно-рейтинговою системою навчання / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 384 с.
6. Докучаєва В. В. Проектування інноваційних педагогічних систем у сучасному освітньому просторі : [монографія] / В. В. Докучаєва. – Луганськ : Альма-матер, 2005.– 304 с.
7. Клименюк А. В. Методология и методика педагогического исследования. Постановка цели и задач исследования: учеб. пособ. / А. В. Клименюк, А. А. Калита, Э. Л. Бережная. – К. : ГП ППО «Укрвузполиграф», 1988. – 97 с.
8. Ягупов В. В. Моделювання навчального процесу як педагогічна проблема / В. В. Ягупов // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : наук.-метод. журнал. – К. : МДГУ, 2003. – Вип. 1. – С. 28–37.